

Урахування ціннісних пріоритетів у формуванні громадянськості студентської молоді

С.І.ТКАЧОВ, канд. пед. наук

Національний фармацевтичний університет, м.Харків

Сучасне вирішення проблеми формування громадянина потребує цілеспрямованої педагогічної роботи з молоддю на усіх етапах її соціалізації. Особливого значення набуває у цьому сенсі навчально-виховна робота зі студентами, тому що навчання у вищій школі стає завершальним періодом підготовки майбутнього фахівця до самостійної професійної діяльності. У Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що необхідно формувати особистість професіонала – патріота України, який є підготовленим до життя і праці в сучасному суспільстві й усвідомлює свою належність до європейської цивілізації.

Важливим й усвідомленим кроком до формування громадянськості особистості повинне стати врахування системи її цінностей. У зв'язку з цим виникає потреба у постійному вивченні та уточненні ціннісних орієнтацій студентської молоді.

Для з'ясування стану означеного питання у листопаді 2009 р. були вивчені ціннісні орієнтації студентів 5-6 курсу Національного фармацевтичного університету (м.Харків). При цьому було застосовано методику М. Рокіча «Ціннісні орієнтації». Загальна кількість опитуваних склала 105 осіб (магістранти 6 курсу зі спеціальності «Фармація» та студенти 5-го курсу, що навчаються за спеціальністю «Біотехнологія»). Такий вибірковий список можна вважати репрезентативним для НФаУ у випадку з'ясування ціннісних орієнтацій старшокурсників, які фактично через півроку залучаться до цілком самостійного й дорослого життя.

У системі термінальних цінностей безумовним лідером є позиція фізичного та психічного здоров'я (91%). Для інших цінностей чітко вираженого розподілу не спостерігається. Наприклад, такі, як краса природи та мистецтва – 6%, цікава робота – 7%, творчість – 11%, щастя інших людей – 3%, пізнання та розширення інтелекту та кругозору – 10%, не отримали свого достатнього рейтингу.

Серед інших термінальних цінностей певну увагу отримали: упевненість у собі – 22%, щасливе сімейне життя – 27%, свободу – 14%, потребу в саморозвитку – 13%, продуктивну працю – 16%, матеріальну забезпеченість – 26%, кохання – 28%, життєву мудрість – 12%.

За наведеними результатами можна зробити висновок, що ціннісні пріоритети термінального характеру студентів у більшій мірі пов'язані з ідеальними уявленнями й очікуванням майбутнього життя.

При цьому студенти у більшій мірі орієнтуються на власний успіх та турботу про себе, ніж про суспільні блага.

Подальший аналіз переваг студентів з точки зору інструментальних цінностей засвідчив наступні результати. Співвідношення обраних позицій виглядає таким чином: акуратність – 27%, вихованість – 28 %, високі життєві запити – 16%, життєрадісність та почуття гумору – 21%, почуття обов'язку та дотримання слова – 14%, раціоналізм у діях – 15%, самоконтроль поведінки – 23%, сміливість у життєвих ситуаціях – 29%, тверда воля – 22%, чесність – 17%. Отримали низький рейтинг: непримиримість до недоліків в собі та в інших людях – 12%, освіченість – 13%, терпимість – 11%, широта поглядів – 9%, ефективність у роботі та працелюбність – 9%, чуйність – 8%.

Одержаний розподіл інструментальних цінностей свідчить щодо прагматичних устремлінь сучасної студентської молоді. У той же час звертає на себе рейтинг таких цінностей, як акуратність, чесність, вихованість.

Таким чином, у виховній роботі зі студентами з метою формування громадянськості доцільно перш за все застосовувати такі форми виховної роботи, які сприяють засвоєнню й суспільних цінностей життя. Наприклад, це – використання колективних форм виховної роботи (командні конкурси або змагання, суспільно-корисні проекти) або залучення волонтерської діяльності.